

Jóansøkurøðan í Sandagerði

Góðu áhoyrarar.

Nú breiðir várið út sitt skruð. – Nú sprettir á fold og spirar, nú týsa túsund tals urtir av þurðarþunari jörð – nú summur er í dag – nú er iðlið lýtt. – Nú – Nú – er það at allt hendir her hjá okkum.

Og eingin árstíð hefur sum hesir dagar, dagarnir báðumegin longesta dag, fingið yrkjararnar at skera í sang. Í yrking og sangi at bera fram tað, sum tørist í sinninum, tá ið komið er hægst á summaríð og alt, sum eigur liv og vón, tað vaknar við og grør – spælir og lær – og letur við vel og veingir.

Hitt væna ljóð, sum skaldið um oyggjarnar kvað, tað talar ikki minst um summargleðina, og talar til okkara um vakurleikan og fær okkum at kenna hann uppáttur sterkar, visir okkum á tað, sum vit kanska ikki varnast og minnr okkum á tað, sum vit á okkara hasterandi ferð gloyma at geva gætur.

Skaldaorðini standa okkum í bði sum tól at upp-liva gjøgnum, og amboð at skyna á við. Gleðin um aftur at uppliva eitt summur í Føroyum, helst finnur hon sær meira enn vit hugsa um rás í orðingum hjá skaldunum.

Sandá og Sandagerði eru millum tey góðu stöðini í Havn. Í turum veðri kanst tú ganga langar leiðir eftir steinum í sjálvari ánni og lurta eftir sjóðinum og kenna luktin av áarmosa. Fyri nógvum árum síðan vóru vit um hesa tíðina í torvi í Havnardali, vit fingur vatn úr ánni og kyndu torveld; tá fór toran at ganga so ógilega, so komi heglungur, og haglini vóru sum sukur-molar. Hálvaksni skúla-børn í realskúlanum fóru vit viðhvørt um hesa tíðina, nógv saman, niðan undir Svartafoss ella í Mylluhylin í Sandá at svimja ella spæla cowboy og indianara. Gitt-ið um tað var stuttligt. Vanligt hevur verið at liggja í tjaldi við Sandá. Hetta vóru og eru góð stöð.

Sjálvur sandurin í Sandagerði er nakað fyrri seg á okkara klettastrondum, og einki er sum summargjöld við strendur. Tey góðu summargjöldini eiga eitt serligt tíðarloysi. Tað er stuttligast at spæla úti um kvöldið, og tí vilja børnini ikki koma inn, hvørki at hyggja at úrmergjöldum ó-tekstadium sendingum í okkara úthungraða sjón-varpi, ella at sova. Tað hendir seg, at tey stóru børnini gloyma, at tey eru

stór og fara at spæla í flokkum í summargjöldinum, eins og lombini, sum fara at renna kapp í flokkum, tá ið kvöldið er komið. Eisini tey vaksnu kunnu tá gloyma tíðina og fara uppi. Ongan-tíð var tað so stuttligt, sum tá ið teir vaksnu mennir um kvöldið komu upp í spælið.

Summarið í Føroyum er ljósið. Eg kveði vairsins tey livgandi ljóð, tí eg siggi ljósnandi lond. Óll, sum orka, áttu at vakt í hvussu er eina heila nátt í juni:

*Tó grasið spratt í dolum
og alt var fjáligt og gott,
tað bar ímóti smri og
jóansøkunátt...*

Kortini, vit menniskju eru ikki blómur, blómstra og fólka ikki eftir árstíðum sum planturnar. Tann ljósa tíðin, hon kann onkuntíð kennast tung einki minni enn tann myrka, um tað ó-helmandi, bjartað ljósið úti ikki samsvarar við tað, sum er í barminum, men tvørturímóti; og er munurin ov stórur millum tað yðjandi livið uttan um okkum; og tað sum vit kenna innan í okkum, so verða vit kanska tyngri í huga av tí og halda, at stormur og myrkur høvdu

verið frægari:

*Mitt hjarta er ei urtin ein
og várið gróðir ei tess mein.
Eitt egði sjáldsamt vár tað
fær,
nær?*

Hóast hjartað ikki er ein urt, so er ljósið kortini gróðari eisini fyrri menniskju. Men bara við sól og regni klára vit okkum ikki, okkum tørvur eisini felagsskap bæði í sorg og eins nógv í gleði. Og tí hava býarins visu møður og edrar steynu okkum higar í kvöld at fagna summarinum.

Afturat ljósinum er summaríð eisini summar-gestirnir. Tað eru teir veingjaðu gestirnir, sum ferðast til Føroya um várið og burtur aftur um heystið, tí tað er teimum í haldið borið. Og tað er ferðafólkið, sum kemur á stálveingjum og -kjøli. Í Havn er Norrøna, tá ið vit siggja hana skriða inn móti Eystaru bryggju, sum ein stórur, hvítur fuglur, ein summar-sins boðberi, vit vænta hana og fegnast, tá ið hon kemur. Onnur stór og gleðilig skip koma eisini, stóða nakrar tímar og halda so aftur til havis, full av fremmandafólki. Vit siggja tey, sum lifagrar, forkunnugar

firvaldar í gøtunum, hoyra tey tosa sitt franska, tyska ella spanska eina løtu, og so eru tey farin med alla.

Men Norrøna kemur aftur, og kanska onkur við, sum tú vilt bjóða væl aftur-komnum. Tí hjá okkum er summaríð síðst, men ikki minst útisetarnir, tey burturstødda, skyldfólk og vinir, sum koma heim at ferðast. Børn, systkin, ommubørn, langabababørn, systkina-børn, fastrar og mammu-beiggjar og onnur. Í nógvum húsum verður tað ein stórur tættur í væntanini og summargleðini at fyrireika tað, at summargestirnir koma, og taka ímóti teimum.

Hetta hevur tey seinastu árin – enn meira enn fyrr – sett dóm á summaríð hjá okkum, á bygd og eisini her í Havn: knappliga fyllist býurin av fólki, sum ikki hevur verið at sæð leingi, fólki í øllum aldri: vaksni, ung og eisini børn, ein kvikari, glaðari dæmur legst yvir býin; meiri fólk í gøtunum, í stovnum, handlunum, á kondittarínum, bókasavnum og aðrastaðni. Foreldur og børn, systkin, abbar og ommur og abba- og ommubørn, og onnur liva eina stutta, dýrabara tíð saman við sínum annars burturstødda børnum, vinum og

næstringum. Frøin er stór, tað er fagnafundur, tá ið øll hittast aftur hesa stutta tíð, sum skal geva meg til – einaferð, men langt ifrá enn, á sinni, – aftur at fara undir ein nyggjan vetur.

Eg skuldi siga frá, at gras-ið veksur nú nátt og dag, øll náttúran strevast og stákast rundan um okkum sum til brúðleyps.

Okkara starv og strev má vera, at skipa samfelagið so hegniga, at øll, ið her bøgva, fáa somu vakstrarvænir, og at pláss er – alt árið – fyri teimum burturfluttu børnum og vaksnu, sum vilja bøgva her.

Sóljurnar hava staðið upp á tað fagraða eina tíð, nú er onkur fólinað. Børubóndarnir eru komnir, men bærkuvisan blomstrar ikki rættliga enn – hagablomstrini hava sína bestu tíð í juli og august; tað er tá, at í blomsturavovnum skruð liðir allar glógva.

Men jóansøkurgrøsin standa bøgvin at henta og leggja undir koddan jóansøkugjöld við ynskjum okkara. Gott summur!

Turið Sigurðardóttir